

Genesis

De schepping van hemel en aarde

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde. ² De aarde was woest en doods, duisternis lag over de oervloed, en over het water zweefde Gods geest.

³ God zei: ‘Laat er licht zijn,’ en er was licht. ⁴ God zag dat het licht goed was, en Hij scheidde het licht van de duisternis; ⁵ het licht noemde Hij dag, de duisternis noemde Hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

⁶ God zei: ‘Laat er midden in het water een gewelf komen dat de watermassa’s van elkaar scheidt.’ ⁷ God maakte het gewelf en scheidde het water onder het gewelf van het water erboven. Zo gebeurde het. ⁸ Hij noemde het gewelf hemel. Het werd avond en het werd morgen. De tweede dag.

⁹ God zei: ‘Laat het water onder de hemel naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.’ En zo gebeurde het. ¹⁰ Het droge noemde Hij aarde, het samengestroomde water noemde Hij zee. En God zag dat het goed was.

¹¹ God zei: ‘Laat overal op aarde jong groen ontkiemen: zaadvormende planten en alle soorten bomen die vruchten dragen met zaad erin.’ En zo gebeurde het. ¹² De aarde bracht jong groen voort: alle soorten zaadvormende planten en alle soorten bomen die vruchten droegen met zaad erin. En God zag dat het goed was. ¹³ Het werd avond en het werd morgen. De derde dag.

¹⁴ God zei: ‘Laten er lichten aan het hemelgewelf komen om de dag te scheiden van de nacht. Ze moeten dienen als tekens die de feesten aangeven en de dagen en de jaren, ¹⁵ en als lampen aan het hemelgewelf, om licht te geven op de aarde.’ En zo gebeurde het. ¹⁶ God maakte de twee grote lichten, het grootste om over de dag te heersen, het kleinere om over de nacht te heersen, en ook de sterren. ¹⁷ Hij plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde, ¹⁸ om te heersen over de dag en de nacht en om het licht te scheiden van de duisternis. En God zag dat het goed was. ¹⁹ Het werd avond en het werd morgen. De vierde dag.

²⁰ God zei: ‘Laat het water wemelen van levende wezens, en laten er boven de aarde, langs het hemelgewelf, vogels vliegen.’ ²¹ En God schiep de grote zeemonsters en alle soorten levende wezens waarvan het water wemelt en krioeit, en alle soorten vogels, alles wat vleugels heeft. En God zag dat het goed was. ²² God zegende ze met de woorden: ‘Wees vruchtbaar en word talrijk en vul het water van de zee. En ook de vogels moeten talrijk worden, overal op aarde.’ ²³ Het werd avond en het werd morgen. De vijfde dag.

²⁴ God zei: ‘Laat de aarde alle soorten levende wezens voortbrengen: alle soorten vee, kruipende dieren en wilde dieren.’ En zo gebeurde het. ²⁵ God maakte alle soorten in het wild levende dieren, alle soorten vee en alle

1:1-12 Ps. 104:1-14 1:1-2 Gen. 2:4-25 1:1 Job 38:1-39:30; Ps. 8:1 1:2 Joh. 1:1-3; Kol. 1:15-17; Hebr. 1:2-3 1:3 Ps. 33:6; 2 Kor. 4:6; Hebr. 11:3 1:7 Spr. 8:28 1:9 2 Petr. 3:5 1:14 Jes. 40:26; Jer. 31:35 1:16 Ps. 136:7-9 1:20 Job 12:7-10 1:22 Gen. 1:28; 8:17; 9:2

1:1 In het begin schiep God de hemel en de aarde – Ook mogelijk is de vertaling: ‘Toen God begon met het scheppen van de hemel en de aarde’.

1:2 over het water zweefde Gods geest – Gods geest, of: ‘Gods adem’, of: ‘Gods wind’. Ook mogelijk is de vertaling: ‘een hevige wind waaide over het water’.

soorten dieren die op de aardbodem rondkruipen. En God zag dat het goed was.

²⁶ God zei: ‘Laten Wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op Ons lijken; zij moeten heersen over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.’

²⁷ God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen.

²⁸ Hij zegende hen en zei tegen hen: ‘Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.’

²⁹ Ook zei God: ‘Hierbij geef Ik jullie alle zaadragende planten en alle vruchtbomen op de aarde; dat zal jullie voedsel zijn.’ ³⁰ Aan de dieren die in het wild leven, aan de vogels van de hemel en aan de levende wezens die op de aarde rondkruipen, geef Ik alle groene planten tot voedsel.’ En zo gebeurde het.

³¹ God zag alles wat Hij had gemaakt: het was zeer goed. Het werd avond en het werd morgen. De zesde dag.

2 Zo werden de hemel en de aarde in al hun rijkdom voltooid. ² Op de zevende dag had God zijn werk voltooid. Op de zevende dag rustte Hij van het werk dat Hij gedaan had. ³ God zegende de zevende dag en heiligde die, want op die dag rustte Hij van heel zijn scheppingswerk.

De tuin van Eden

⁴ Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde, zo werden ze geschapen.

In de tijd dat de HEER God aarde en hemel maakte, ⁵ groeide er op de aarde nog geen enkele struik en was er geen enkel gewas opgeschoten, want de HEER God had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken; ⁶ wel was er water dat uit de aarde opwelde en de aardbodem overal bevloede. ⁷ Toen maakte de HEER God de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen.

⁸ De HEER God legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste Hij de mens die Hij had gemaakt. ⁹ Hij liet uit de

aarde allerlei bomen opschieten die er aantrekkelijk uitzagen, met heerlijke vruchten. In het midden van de tuin stonden de levensboom en de boom van de kennis van goed en kwaad.

¹⁰ Er ontspringt in Eden een rivier die de tuin bevloeit. Verderop vertakt ze zich in vier grote stromen. ¹¹ Een daarvan is de Pison; die stroomt om heel Chawila heen, het land waar goud gevonden wordt. ¹² (Het goud van dat land is uitstekend, en er is daar ook balsemhars en onyx.) ¹³ De tweede rivier heet Gichon; die stroomt om heel Nubië heen. ¹⁴ De derde rivier heet Tigris; die loopt ten oosten van Assyrië. De vierde ten slotte is de Eufraat.

¹⁵ De HEER God bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken. ¹⁶ Hij legde hem het volgende verbod op: ‘Van alle bomen in de tuin mag je eten, ¹⁷ maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.’

¹⁸ De HEER God zei: ‘Het is niet goed dat de mens alleen is, Ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.’ ¹⁹ Toen vormde Hij uit aarde alle in het wild levende dieren en alle vogels, en Hij bracht die bij de mens om te zien welke namen de mens ze zou geven: zoals hij elk levend wezen zou noemen, zo zou het heten. ²⁰ De mens gaf namen aan al het vee, aan alle vogels en alle wilde dieren, maar hij vond geen helper die bij hem paste. ²¹ Toen liet de HEER God de mens in een diepe slaap vallen, en terwijl de mens sliep nam Hij een van zijn ribben weg, en Hij sloot het lichaam weer op die plaats. ²² Uit de rib die Hij bij de mens had weggenomen, bouwde de HEER God een vrouw en Hij bracht haar bij de mens. ²³ Toen riep de mens uit:

‘Dit is ze!
Mijn eigen gebeente,
mijn eigen vlees en bloed.
Vrouw wordt zij genoemd,
genomen uit een man.’

²⁴ Daarom maakt een man zich los van zijn vader en moeder en hecht hij zich aan zijn vrouw, en zij zullen één lichaam zijn.

²⁵ Beiden waren ze naakt, de mens en zijn vrouw, maar ze schaamden zich niet voor elkaar.

3 Van alle in het wild levende dieren die de HEER God gemaakt had, was de slang het sluwst. Dit dier vroeg aan de vrouw: ‘Heeft God werkelijk gezegd dat jullie van geen enkele boom in de tuin mogen eten?’

² ‘We mogen de vruchten van alle bomen eten,’ antwoordde de vrouw, ³ ‘behalve die van de boom in het midden van de tuin. God heeft ons verboden van de vruchten van die boom te eten of ze zelfs maar aan te raken; doen we dat toch, dan zullen we sterven.’ ⁴ ‘Jullie zullen helemaal niet sterven,’ zei de slang. ⁵ ‘Integendeel, God weet dat jullie de ogen zullen opengaan zodra je daarvan eet, en dat jullie dan als God zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad.’

⁶ De vrouw keek naar de boom. Zijn vruchten zagen er heerlijk uit, ze waren een lust voor het oog, en ze vond het aantrekkelijk dat de boom haar wijsheid zou schenken. Ze plukte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook hij at ervan. ⁷ Toen gingen hun beiden de ogen open en merkten ze dat ze naakt waren. Daarom regen ze vijgenbladeren aan elkaar en maakten er lendenschorten van.

⁸ Toen de mens en zijn vrouw de HEER God in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor Hem tussen de bomen. ⁹ Maar de HEER God riep de mens: ‘Waar ben je?’ ¹⁰ Hij antwoordde: ‘Ik hoorde U in de tuin en werd bang omdat ik naakt ben; daarom verborg ik me.’ ¹¹ ‘Wie heeft je verteld dat je naakt bent? Heb je soms gegeten van de boom waarvan Ik je verboden had te eten?’ ¹² De mens antwoordde: ‘De vrouw die U mij hebt gegeven om mij terzijde te staan, gaf mij vruchten van de boom en toen heb ik ervan gegeten.’

¹³ ‘Waarom heb je dat gedaan?’ vroeg de HEER God aan de vrouw. En zij antwoordde: ‘De slang heeft me misleid en toen heb ik ervan gegeten.’

¹⁴ De HEER God zei tegen de slang: ‘Vervloekt ben jij dat je dit hebt gedaan, het vee zal je voortaan mijden, wilde dieren wenden zich af; op je buik zul je kruipen en stof zul je eten, je hele leven lang.’

¹⁵ Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare; dat verbrijzelt jou de kop, jij bijt het in de hiel.’

¹⁶ Tegen de vrouw zei Hij: ‘Je zwangerschap maak Ik tot een zware last, zwoegen zul je als je baart. Je zult je man begeren, en hij zal over je heersen.’

¹⁷ Tegen de mens zei Hij: ‘Je hebt geluisterd naar je vrouw, gegeten van de boom die Ik je had verboden. Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang.’

¹⁸ Dorens en distels zullen er groeien, toch moet je van zijn gewassen leven.

¹⁹ Zweten zal je voor je brood, totdat je terugkeert tot de aarde, waaruit je bent genomen: stof ben je, tot stof keer je terug.’

²⁰ De mens noemde zijn vrouw Eva; zij is de moeder van alle levenden geworden. ²¹ De

1:26 Gen. 5:1; 1 Kor. 11:7; Ef. 4:24; Kol. 3:10 1:27 Gen. 9:6; Mat. 19:4; Marc. 10:6; Jak. 3:9 1:28 Gen. 9:17; Ps. 8:6-9; Jak. 3:7 1:29-30 Ps. 104:14 1:31 1 Tim. 4:4 2:2-3 Hebr. 4:4 2:3 Ex. 20:11; 31:16-17; Hebr. 4:10 2:4-25 Gen. 1:1-2:4 2:7 Job 33:4; Ps. 104:29; Pred. 3:20; 1 Kor. 15:45 2:9 Gen. 3:22; Op. 2:7; 22:2,14 2:19 Pred. 3:20 2:22 1 Kor. 11:8-9; 1 Tim. 2:13 2:24 Mat. 19:5; Marc. 10:7-8; 1 Kor. 6:16; Ef. 5:31 3:1-24 Rom. 5:12-21 3:1-6 1 Tim. 2:14 3:1 Op. 12:9; 20:2 3:8 1 Kon. 19:12-13 3:13 2 Kor. 11:3 3:14 Jes. 65:25 3:17 Hebr. 6:8 3:19 Gen. 2:7; Ps. 90:3; 104:29; Pred. 12:7

2:5 geen mensen om het land te bewerken – In het Hebreeuws is er hier en in het vervolg een woordspel tussen ‘adam’, ‘mens’, en ‘adama’, ‘land/aarde/aardbodem/akker’.

2:23 Vrouw wordt zij genoemd, / genomen uit een man – In het Hebreeuws is er een woordspel tussen ‘iesja’, ‘vrouw’, en ‘iesj’, ‘man’.

3:5 als God – Ook mogelijk is de vertaling: ‘als goden’.

3:20 Eva – In het Hebreeuws is er een woordspel tussen de naam Eva en het woord voor ‘leven’.

HEER God maakte voor de mens en zijn vrouw kleren van dierenvelen en trok hun die aan.

²²Toen zei de HEER God: ‘Nu is de mens aan Ons gelijk geworden, nu heeft hij kennis van goed en kwaad. Nu wil Ik voorkomen dat hij ook vruchten van de levensboom plukt, want als hij die zou eten, zou hij eeuwig leven.’²³ Daarom stuurde Hij de mens weg uit de tuin van Eden om de aarde waaruit hij was genomen te gaan bewerken.²⁴ En nadat Hij hem had weggejaagd, plaatste Hij ten oosten van de tuin van Eden de cherubs en het heen en weer flitsende, vlammeende zwaard. Zij moesten de weg naar de levensboom bewaken.

Adams zonen

4 De mens had gemeenschap met Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger en bracht Kaïn ter wereld. ‘Met de hulp van de HEER,’ zei ze, ‘heb ik het leven geschonken aan een man!’² Daarna bracht ze zijn broer Abel ter wereld. Abel werd herder, Kaïn werd landbouwer.³ Na verloop van tijd bracht Kaïn de HEER een offer van de opbrengst van het land.⁴ Ook Abel bracht een offer: van de eerstgeboren dieren van zijn kudde offerde hij de beste stukken vlees. De HEER schonk aandacht aan Abel en zijn offer,⁵ maar aan Kaïn en zijn offer niet. Dat maakte Kaïn woedend, zijn blik werd donker.⁶ De HEER zei tegen hem: ‘Waarom ben je zo kwaad, waarom kijk je zo donker? ⁷ Handel je goed, dan kun je toch iedereen recht in de ogen kijken? Handel je slecht, dan ligt de zonde op de loer, begerig om jou in haar greep te krijgen; maar jij moet sterker zijn dan zij.’⁸ Kaïn zei tegen zijn broer Abel: ‘Laten we het veld in gaan.’ Toen ze daar waren, viel hij zijn broer aan en sloeg hem dood.⁹ Toen vroeg de HEER: ‘Waar is Abel, je broer?’ ‘Dat weet ik niet,’ antwoordde Kaïn. ‘Moet ik soms waken over mijn broer?’¹⁰ ‘Wat heb je gedaan?’ zei de HEER. ‘Hoor toch hoe het bloed van je broer uit de aarde naar Mij schreeuwde.’¹¹ Daarom: vervloekt ben jij! Ga weg van deze plek, waar de aarde haar mond heeft opengesperd om het bloed van je broer uit jouw hand te ontvangen.¹² Ook al bewerk je het land, het zal je niets meer opbrengen. Dolend en dwalend zul je over de aarde gaan.’¹³ Kaïn zei tegen de HEER: ‘Die straf is te zwaar.’¹⁴ U verjaagt mij

nu van deze plek en ik mag U niet meer onder ogen komen, en als ik dan dolend en dwalend over de aarde moet gaan, kan iedereen die mij tegenkomt mij doden.’¹⁵ Maar de HEER beloofde hem: ‘Als iemand jou doodt, zal dat zevenmaal aan hem worden gewroken.’ En Hij merkte Kaïn met een teken, opdat niemand die hem tegenkwam hem zou doodslaan.¹⁶ Toen ging Kaïn bij de HEER vandaan en hij vestigde zich in Nod, een land ten oosten van Eden.

¹⁷ Kaïn had gemeenschap met zijn vrouw, en zij werd zwanger en bracht Chanoch ter wereld. Kaïn was toen een stad aan het bouwen en hij noemde die Chanoch, naar zijn zoon.¹⁸ Chanoch kreeg een zoon, Irad. Irad was de vader van Mechujaël, Mechujaël was de vader van Metusaël en Metusaël was de vader van Lamech.¹⁹ Lamech nam twee vrouwen; de ene heette Ada, de andere Silla.²⁰ Ada bracht Jabal ter wereld; hij werd de stamvader van hen die in tenten leven en vee houden.²¹ Zijn broer heette Jubal; hij werd de stamvader van allen die op de lier of de fluit spelen.²² Ook Silla bracht een zoon ter wereld, Tubal-Kaïn; hij was smid en werd de stamvader van allen die brons en ijzer bewerken. De zus van Tubal-Kaïn heette Naäma.²³ Lamech zei tegen zijn vrouwen:

‘Ada en Silla, hoor wat ik zeg!
Vrouwen van Lamech, luister naar mij!
Een man die mij verwondt, sla ik dood,
zelfs een kind dat mij een striem toebrengt.

²⁴ Kaïn wordt zevenmaal gewroken, Lamech zevenenzeventigmaal.’

²⁵ Opnieuw had de mens, Adam, gemeenschap met zijn vrouw, en zij bracht een zoon ter wereld. Ze noemde hem Set, ‘want,’ zei ze, ‘God heeft mij in de plaats van Abel, die door Kaïn is gedood, een ander kind gegeven.’²⁶ Ook Set kreeg een zoon, die hij Enos noemde. In die tijd begon men de naam van de HEER aan te roepen.

Van Adam tot Noach

5 Dit is de lijst van Adams nakomelingen. Toen God Adam schiep, maakte Hij hem zo dat hij leek op God.² Mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen. Toen Hij hen

geschapen had, zegende Hij hen en noemde hen mens.

³ Toen Adam 130 jaar was, verwekte hij een zoon die op hem leek, die zijn evenbeeld was. Hij noemde hem Set.⁴ Na de geboorte van Set duurde Adams leven nog 800 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.⁵ In totaal leefde hij 930 jaar. Daarna stierf hij.

⁶ Toen Set 105 jaar was, verwekte hij Enos.⁷ Na de geboorte van Enos leefde Set nog 807 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.⁸ In totaal leefde hij 912 jaar. Daarna stierf hij.

⁹ Toen Enos 90 jaar was, verwekte hij Kenan.¹⁰ Na de geboorte van Kenan leefde Enos nog 815 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.¹¹ In totaal leefde hij 905 jaar. Daarna stierf hij.

¹² Toen Kenan 70 jaar was, verwekte hij Mahalalel.¹³ Na de geboorte van Mahalalel leefde Kenan nog 840 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.¹⁴ In totaal leefde hij 910 jaar. Daarna stierf hij.

¹⁵ Toen Mahalalel 65 jaar was, verwekte hij Jered.¹⁶ Na de geboorte van Jered leefde Mahalalel nog 830 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.¹⁷ In totaal leefde hij 895 jaar. Daarna stierf hij.

¹⁸ Toen Jered 162 jaar was, verwekte hij Henoch.¹⁹ Na de geboorte van Henoch leefde Jered nog 800 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.²⁰ In totaal leefde hij 962 jaar. Daarna stierf hij.

²¹ Toen Henoch 65 jaar was, verwekte hij Metuselach.²² Na de geboorte van Metuselach leefde Henoch nog 300 jaar, in verbondenheid met God. Hij verwekte zonen en dochters.²³ In totaal leefde hij 365 jaar.²⁴ Henoch leefde in verbondenheid met God. Op een dag was hij er niet meer, doordat God hem wegnam.

²⁵ Toen Metuselach 187 jaar was, verwekte hij Lamech.²⁶ Na de geboorte van Lamech leefde Metuselach nog 782 jaar. Hij verwekte

zonen en dochters.²⁷ In totaal leefde hij 969 jaar. Daarna stierf hij.

²⁸ Toen Lamech 182 jaar was, verwekte hij een zoon,²⁹ die hij Noach noemde. ‘Deze zoon,’ zei hij, ‘zal ons troost geven voor het werken en zwoegen dat ons deel is omdat de HEER het akkerland heeft vervloekt.’³⁰ Na de geboorte van Noach leefde Lamech nog 595 jaar. Hij verwekte zonen en dochters.³¹ In totaal leefde hij 777 jaar. Daarna stierf hij.

³² Toen Noach 500 jaar oud was, verwekte hij Sem, Cham en Jafet.

6 Zo kwamen er steeds meer mensen op aarde, en zij kregen dochters.² De godenzonen zagen hoe mooi de dochters van de mensen waren, en ze kozen uit hen de vrouwen die ze maar wilden.³ Toen zei de HEER: ‘Mijn levensgeest mag niet voor altijd in de mens blijven, hij is immers niets dan vlees; hij mag niet langer dan honderdtwintig jaar leven.’⁴ In die tijd en ook daarna nog, zolang de godenzonen gemeenschap hadden met de dochters van de mensen en kinderen bij hen kregen, leefden de giganten op aarde. Dat zijn de befaamde helden uit het verre verleden.

⁵ De HEER zag dat de mensen op aarde zeer slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht.⁶ Hij kreeg er spijt van dat Hij mensen had gemaakt; Hij was tot in het hart gegriefd.⁷ ‘Ik zal de mensen die Ik geschapen heb van de aarde wegvagen,’ zei Hij, ‘en met de mensen ook het vee, de kruipende dieren en de vogels, want Ik heb er spijt van dat Ik ze heb gemaakt.’⁸ Alleen Noach was Hij goedgezind.

Noach en de zondvloed

⁹ Dit is de geschiedenis van Noach en zijn nakomelingen. Noach was een rechtschapen man; hij was in zijn tijd de enige die een onberispelijk leven leidde, in verbondenheid met God.¹⁰ Hij had drie zonen: Sem, Cham en Jafet.

3:22 Op. 22:2-3,14 4:3-5 Hebr. 11:4 4:4 Ex. 34:19 4:8 Mat. 23:35; Luc. 11:51; 1 Joh. 3:12; Judas 11 4:10 Hebr. 12:24 5:1-32 1 Kron. 1:1-4 5:2 Gen. 1:27-28; Mat. 19:4; Marc. 10:6 5:24 Hebr. 11:5; Judas 14 6:3 Gen. 2:7 6:4 Num. 13:33 6:6 1 Sam. 15:11,35 6:8 1 Petr. 3:20 6:9 2 Petr. 2:5

4:1 Kaïn – In het Hebreeuws is er een woordspel tussen de naam Kaïn en het woord voor ‘het leven schenken’.
4:8 ‘Laten we het veld in gaan.’ – Lezing volgens de meeste oude vertalingen. In MT ontbreken deze woorden.
4:16 Nod – In het Hebreeuws is er een woordspel tussen de naam Nod en het woord voor ‘dwalen’.
4:25 Set – In het Hebreeuws is er een woordspel tussen de naam Set en het woord voor ‘geven (in de plaats van)’.
5:29 Noach – In het Hebreeuws is er een woordspel tussen de naam Noach en het woord voor ‘troost geven’.

Ruth

1 In de tijd dat de rechters het volk leidden, brak er een hongersnood uit in het land. Een man trok daarom met zijn vrouw en zijn twee zonen weg uit Betlehem in Juda, om als vreemdeling te gaan wonen in de vlakke van Moab. ² De naam van de man was Elimelech, die van zijn vrouw Naomi, en zijn twee zonen heetten Machlon en Kiljon; het waren Efratieten uit Betlehem in Juda. Toen ze in de vlakke van Moab waren aangekomen, bleven ze daar wonen. ³ Na enige tijd stierf Elimelech, de man van Naomi, en zij bleef achter met haar twee zonen. ⁴ Zij trouwden allebei met een Moabitische vrouw. De naam van de ene was Orpa, die van de andere was Ruth. Nadat ze daar ongeveer tien jaar gewoond hadden, ⁵ stierven ook Machlon en Kiljon, en de vrouw bleef alleen achter, zonder haar twee zonen en zonder haar man.

⁶ Toen Naomi hoorde, daar in Moab, dat de HEER zich het lot van zijn volk had aangehouden en het weer brood had gegeven, maakte ze zich samen met haar twee schoondochters gereed om Moab te verlaten en terug te keren. ⁷ Samen met hen verliet ze de plaats waar ze gewoond had en ging terug naar Juda. Maar eenmaal onderweg ⁸ zei Naomi: ‘Gaan jullie nu maar allebei terug naar het huis van je moeder. Moge de HEER zo goed voor jullie zijn als jullie voor mij en mijn gestorven zonen zijn geweest. ⁹ Moge Hij ervoor zorgen dat jullie allebei geborgenheid vinden in het huis van een man,’ en ze kuste hen. Toen barstten zij in tranen uit ¹⁰ en zeiden: ‘Maar we willen met u terugkeren naar uw volk!’ ¹¹ ‘Ga terug, mijn dochters,’ zei Naomi,

‘waarom zouden jullie met mij meegaan? Kan ik soms nog zonen krijgen die jullie mannen kunnen worden?’ ¹² Ga toch terug, want ik ben te oud voor een man. Zelfs al zou ik nog hoop koesteren, zelfs al sliep ik vannacht nog met een man en al bracht ik nog zonen ter wereld – ¹³ zouden jullie dan wachten tot ze groot zijn en je ervan laten weerhouden met een andere man te trouwen? Nee, mijn dochters, mijn lot is te bitter voor jullie; de HEER heeft zich tegen mij gekeerd.’ ¹⁴ Opnieuw begonnen zij te huilen. Orpa kuste haar schoonmoeder vaarwel, maar Ruth week niet van haar zijde. ¹⁵ ‘Kijk, je schoonzus gaat terug naar haar volk en haar god,’ zei Naomi, ‘ga haar toch achterna!’ ¹⁶ Maar Ruth antwoordde: ‘Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. ¹⁷ Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. Alleen de dood zal mij van u scheiden, en anders mag de HEER met mij doen wat Hij wil!’ ¹⁸ Naomi zag dat Ruth vastbesloten was om met haar mee te gaan en drong niet langer aan. ¹⁹ Zo gingen zij samen verder, tot in Betlehem.

Hun aankomst in Betlehem baarde veel opzien. Overal in de stad riepen de vrouwen: ‘Dat is toch Naomi?’ ²⁰ Maar ze zei tegen hen: ‘Noem me niet Naomi, noem me Mara, want de Ontzagwekkende heeft mijn lot zeer bitter gemaakt. ²¹ Toen ik hier wegging had ik alles, maar de HEER heeft mij met lege handen laten terugkomen. Waarom mij nog Naomi noemen, nu de HEER zich tegen mij heeft gekeerd, nu de Ontzagwekkende me kwaad

1:2 1 Kron. 4:4; Micha 5:1 1:11 Gen. 38:8-11; Deut. 25:5-6 1:16 2 Sam. 15:21; 2 Kon. 2:2-4 1:20 Ex. 15:23

1:20 Naomi – Naomi betekent ‘de gelukkige’.

1:20 Mara – Mara betekent ‘de bittere’.

heeft gedaan?’²² Zo kwam Naomi terug uit Moab, samen met haar schoondochter Ruth, de Moabitische. Ze kwamen in Betlehem aan bij het begin van de gersteoogst.

2 Nu was Naomi van de kant van haar echtgenoot Elimelech verwant aan een moedig en invloedrijk man, die Boaz heette.

² Ruth, de Moabitische, zei tegen Naomi: ‘Ik wil graag naar het land gaan om aren te lezen bij iemand die mij goedgezind is.’ Naomi antwoordde: ‘Doe dat maar, mijn dochter.’³ Ze ging dus naar het land om aren te lezen, achter de maaiers aan. Bij toeval kwam ze op de akker van Boaz, het familielid van Elimelech.⁴ Na enige tijd kwam Boaz zelf eraan, uit Betlehem. ‘De HEER zij met jullie,’ groette hij de maaiers. ‘De HEER zegene u,’ groetten zij terug.⁵ Boaz vroeg de voorman van zijn maaiers: ‘Bij wie hoort die jonge vrouw daar?’⁶ De man antwoordde: ‘Dat is de Moabitische vrouw die met Naomi mee teruggekomen is.’⁷ Toen ze hier aankwam zei ze: ‘Ik zou graag achter de maaiers aan willen gaan om aren te lezen bij de schoven,’ en nu is ze hier al de hele dag, vanaf de vroege ochtend – ze heeft maar even gezeten.’⁸ Daarop zei Boaz tegen Ruth: ‘Luister goed, mijn dochter. Je moet niet naar een andere akker gaan om aren te lezen; ga hier niet weg, maar blijf dicht bij de vrouwen die voor mij werken.’⁹ Volg ze op de voet en houd je ogen gericht op het veld waar gemaaid wordt. Ik zal mijn mannen zeggen je niet lastig te vallen. Als je dorst hebt, ga dan naar de kruiken en drink van het water dat ze daar scheppen.’¹⁰ Ze knielde, boog diep voorover en zei: ‘Waarom bent u zo vriendelijk voor mij? U behandelt mij goed, terwijl ik toch maar een vreemdeling ben.’¹¹ Boaz antwoordde: ‘Meer dan eens is mij verteld over alles wat je voor je schoonmoeder hebt gedaan na de dood van je man: dat je je vader en moeder en je geboorteland hebt verlaten en naar een volk bent gegaan dat je volkomen onbekend was.’¹² Moge de HEER je daarvoor rijkelijk belonen – de HEER, de God van Israël, onder wiens vleugels je bent komen schuilen.’¹³ ‘U bent goed voor mij, heer,’ zei ze. ‘U biedt me troost en spreekt me moed in, terwijl ik niet eens bij u in dienst ben.’

3 Op een dag zei Naomi, haar schoonmoeder: ‘Mijn dochter, zal ik niet een thuis voor je zoeken waar het je goed zal gaan?’² Boaz, bij wie je gewerkt hebt, is zoals je weet familie van ons. Vanavond zal hij op de dorsvloer gerst wannen.³ Baad je, wrijf je in met olie, kleed je aan en ga naar de dorsvloer. Zorg dat hij je niet ziet voordat hij klaar is met eten en drinken.⁴ Als hij gaat slapen moet je goed opletten waar hij zich neerlegt, en dan moet je naar hem toe gaan, de deken

¹⁴ Toen het etenstijd was zei Boaz tegen haar: ‘Kom maar hier en neem een stuk brood en doop het in de wijn.’ Ze ging naast de maaiers zitten, en hij gaf haar geroosterd graan. Ze at tot ze genoeg had en ze hield zelfs nog over.¹⁵ Toen ze weer opstond om te gaan werken, gaf Boaz zijn mannen de volgende opdracht: ‘Laat haar ook tussen de schoven aren lezen, zeg daar niets van.’¹⁶ Integendeel, jullie moeten juist wat halmen voor haar uit de bundels trekken en die laten liggen, zodat zij ze op kan rapen. Verwijt haar dus niets.’¹⁷ Zij werkte tot de avond op het veld en sloeg de korrels uit de aren die ze geraapt had. Het was ongeveer een efa gerst.¹⁸ Ze pakte het op en ging terug naar de stad.

Toen Naomi zag hoeveel ze verzameld had, en toen Ruth haar ook nog gaf wat ze van het middagmaal had overgehouden,¹⁹ riep ze uit: ‘Waar heb jij vandaag aren gelezen, waar heb je gewerkt? Gezegend de man die jou zo goed heeft behandeld!’ Ruth vertelde haar schoonmoeder dat de man bij wie ze die dag gewerkt had, Boaz heette.²⁰ Toen zei Naomi tegen haar schoondochter: ‘Moge de HEER hem zegenen, want hij heeft trouw bewezen aan de levenden en aan de doden.’ En ze vervolgde: ‘Hij is een naaste verwant van ons en kan daarom zijn rechten als lossers laten gelden.’²¹ Ruth, de Moabitische, zei: ‘Hij heeft ook nog tegen me gezegd dat ik bij zijn maaiers moest blijven totdat zijn hele oogst is binnengehaald.’²² ‘Het is goed dat je optrekt met de vrouwen op zijn land, mijn dochter,’ zei Naomi tegen Ruth, ‘want dan zal niemand je op een ander veld lastig kunnen vallen.’²³ Ze bleef dus aren lezen bij de vrouwen die voor Boaz werkten, tot het einde van de gerste- en de tarweoogst. Al die tijd woonde ze bij haar schoonmoeder.

3 Op een dag zei Naomi, haar schoonmoeder: ‘Mijn dochter, zal ik niet een thuis voor je zoeken waar het je goed zal gaan?’² Boaz, bij wie je gewerkt hebt, is zoals je weet familie van ons. Vanavond zal hij op de dorsvloer gerst wannen.³ Baad je, wrijf je in met olie, kleed je aan en ga naar de dorsvloer. Zorg dat hij je niet ziet voordat hij klaar is met eten en drinken.⁴ Als hij gaat slapen moet je goed opletten waar hij zich neerlegt, en dan moet je naar hem toe gaan, de deken

aan zijn voeteneinde terugslaan en daar gaan liggen. Hij zal je dan wel vertellen wat je moet doen.’⁵ Ruth antwoordde: ‘Ik zal doen wat u mij zegt.’⁶ Ze ging naar de dorsvloer en deed precies wat haar schoonmoeder haar had opgedragen.

⁷ Boaz at en dronk, voelde zich voldaan, en legde zich te slapen tegen een hoop gerst. Toen kwam Ruth stilltjes naar hem toe, sloeg de deken aan zijn voeteneinde terug en ging liggen.⁸ Midden in de nacht schrok hij wakker, draaide zich om en zag een vrouw aan zijn voeteneinde liggen.⁹ ‘Wie ben jij?’ vroeg hij. ‘Ik ben het, heer, Ruth,’ zei ze. ‘Laat mij bij u schuilen, want u kunt voor ons als lossers optreden.’¹⁰ ‘Moge de HEER je zegenen, mijn dochter,’ zei hij. ‘Dit getuigt van nog meer trouw dan wat je voorheen al hebt gedaan. Je hebt niet omgekeken naar jongere mannen, arm of rijk.’¹¹ Daarom, mijn dochter, wees niet bang. Ik zal doen wat je van me vraagt; iedereen in de stad weet immers dat je een moedige vrouw bent.¹² Maar al is het waar dat ik jullie kan helpen, er is nog iemand anders voor wie dat geldt, en hij staat dicht bij jullie dan ik.’¹³ Blijf vannacht hier. Als morgenochtend blijkt dat die man als lossers wil optreden is het goed, maar als hij dat niet wil, dan doe ik het, zo waar de HEER leeft. Blijf hier nu maar liggen, tot het ochtend wordt.’¹⁴ En zij bleef tot de ochtend aan zijn voeteneinde liggen.

Voordat het zo licht werd dat men iemand herkennen kon, stond ze op, want hij wilde niet dat bekend werd dat ze op de dorsvloer was geweest.¹⁵ Hij zei: ‘Pak je omslagdoek en houd hem open.’ Dat deed ze, en hij goot er zes maten gerst in en hielp haar dit alles op te tillen. Daarna ging hij naar de stad.¹⁶ Zij ging naar haar schoonmoeder, die haar vroeg hoe het haar was vergaan. Ruth vertelde haar wat Boaz voor haar gedaan had.¹⁷ ‘Deze zes maten gerst heeft hij me gegeven,’ want, zei hij, ‘je moet niet met lege handen bij je schoonmoeder aankomen.’’¹⁸ Daarop zei Naomi: ‘Blijf hier dan maar rustig wachten tot je weet hoe

het afloopt, mijn dochter, want ik weet zeker dat deze man niet zal rusten voordat hij de zaak geregeld heeft.’

4 Boaz was intussen naar de poort gegaan en daar gaan zitten. Toen kwam de man voorbij over wie hij gesproken had – zijn naam is niet van belang – en hij zei: ‘Kom hier even bij me zitten.’ De man deed wat hem gevraagd werd.² Ook vroeg Boaz tien stadsoudsten plaats te nemen, en ook zij gingen zitten.³ Toen zei hij tegen de man die ook als lossers kon optreden: ‘Het stuk land van onze broeder Elimelech wordt door Naomi, die teruggekeerd is uit Moab, verkocht.’⁴ Ik meen dan ook u het volgende te moeten meedelen: U kunt het stuk land kopen ten overstaan van de hier aanwezigen en ten overstaan van de oudsten van het volk. Als u van plan bent uw rechten als lossers te doen gelden kunt u dat doen, zo niet, dan moet u mij dat laten weten. U bent de eerste die hiervoor in aanmerking komt, en ik kom na u.’ Ik zal mijn rechten doen gelden,’ zei de man.⁵ Daarop zei Boaz: ‘Wanneer u het stuk land koopt van Naomi, koopt u het ook van Ruth, de weduwe uit Moab, en zal de naam van haar overleden man voortleven op zijn land.’⁶ Toen zei de man: ‘Dan kan ik mijn rechten niet doen gelden, want dat zou ten koste gaan van mijn eigen familiebezit. Neemt u het maar van mij over, want ik kan me dat niet veroorloven.’⁷⁻⁸ Koopt u het land maar!’ en hij trok zijn sandaal uit. (Als vroeger een dergelijke koop of ruil rechtsgeldig gemaakt moest worden, bestond er in Israël het gebruik dat men zijn sandaal uittrok en die aan de ander gaf. Zo werd een dergelijke zaak in Israël bekrachtigd.)⁹ Daarop sprak Boaz tot de oudsten en alle anderen die daar waren: ‘U bent er vandaag getuige van dat ik van Naomi het gehele bezit van Elimelech en dat van Kiljon en Machlon koop.’¹⁰ Daarmee neem ik ook Ruth tot vrouw, de Moabitische, de vrouw van Machlon, om de naam van haar overleden man te laten voortleven op zijn land. Zo zal zijn naam niet verloren gaan bij

2:2 Lev. 19:9-10; 23:22; Deut. 24:19 2:4 Ps. 129:7-8 2:12 Ps. 17:8; 91:4 2:20 Lev. 25:25; Ruth 2:1; 3:12 3:10 Ruth 2:11 3:12 Ruth 2:20 4:4 Lev. 25:25 4:5-10 Deut. 25:5-10

2:20 Moge de HEER hem zegenen, want hij heeft trouw bewezen aan de levenden en aan de doden – Ook mogelijk is de vertaling: ‘Moge de HEER, die trouw heeft bewezen aan de levenden en aan de doden, hem zegenen’.

- ik houd mijn lippen niet gesloten,
U weet het, HEER.
- 11 Uw goedheid verberg ik niet in mijn hart,
maar ik getuig van uw trouw en uw hulp.
In de kring van het volk verheel ik niet
hoe liefdevol, hoe trouw U bent.
- 12 U, HEER,
U weigert mij uw ontferming niet,
uw liefde en uw trouw
zullen mij steeds bewaren,
- 13 ook nu rampen mij omringen,
talloos vele,
nu mijn zonden mij achtervolgen
en ik geen uitweg zie,
nu ze talrijker zijn dan de haren op mijn hoofd
en de moed mij is ontzonken.
- 14 Wil uitkomst brengen, HEER,
HEER, kom mij haastig te hulp.
- 15 Laat beschaamd en vernederd worden
wie mij naar het leven staan,
met schande terugwijken
wie mijn ongeluk zoeken,
- 16 van schaamte verstommen
wie de spot met mij drijven.
- 17 Wie bij U hun geluk zoeken
zullen lachen en vrolijk zijn,
wie van U hun redding verwachten
zullen steeds weer zeggen:
‘Groot is de HEER.’
- 18 Ik ben arm en zwak,
Heer, denk aan mij.
U bent mijn helper, mijn bevrijder,
mijn God, wacht niet langer.

41 Voor de koorleider. Een psalm van David.

- 2 Gelukkig wie zorgt voor de armen;
in kwade dagen zal de HEER hem uitkomst geven,
3 de HEER zal hem beschermen en in leven houden,
men prijst hem gelukkig in het hele land.
‘Lever hem niet uit aan zijn vijanden!’
4 Op zijn ziekbed zal de HEER hem tot steun zijn.
‘Hoe lang hij ook ziek ligt, U keert zijn lot ten goede.’

- 5 Ik zeg: ‘HEER, wees mij genadig,
genees mij, ik heb tegen U gezondigd.’
6 Mijn vijanden verwensen mij, ze zeggen:
‘Wanneer sterft hij en verdwijnt zijn naam?’
7 Wie mij bezoekt, heeft mooie woorden,
maar zijn hart is vol kwade gedachten;
staat hij buiten, hij spreekt ze uit.
- 8 Wie mij haten hopen het ergste voor mij
en fluisteren aan mijn bed tegen elkaar:
9 ‘Hij is gevelde door iets boosaardigs,
wie zo ziek ligt, staat nooit meer op.’
10 Zelfs mijn beste vriend,
die ik vertrouwde en die at van mijn brood,
heeft zich tegen mij gekeerd.
- 11 Toon mij, HEER, uw genade en laat mij opstaan,
dan zal ik hun geven wat ze verdienen.
12 Hieraan zal ik weten dat U mij liefhebt:
als mijn vijand niet langer juicht,
13 als U mij bijstaat, omdat ik onschuldig ben,
en mij voorgoed laat wonen in uw nabijheid.
- 14 Geprezen zij de HEER, de God van Israël,
van eeuwigheid tot eeuwigheid.
Amen, amen.

Tweede boek

42 Voor de koorleider. Een kunstig lied van de Korachieten.

- 2 Zoals een hinde smacht
naar stromend water,
zo smacht mijn ziel
naar U, o God.
- 3 Mijn ziel dorst naar God,
naar de levende God,
wanneer mag ik nader komen
en voor God verschijnen?
- 4 Tranen zijn mijn brood,
bij dag en bij nacht,

40:12 Ps. 89:34 40:13 Ps. 38:5; 69:5 40:14-18 Ps. 70:2-6 40:15 Ps. 71:13 40:17 Ps. 35:27; 69:33 41:2 Spr. 14:21
41:10 Ps. 55:14; Mat. 26:23; Marc. 14:18; Luc. 22:21; Joh. 13:18 41:14 Ps. 106:48; Dan. 2:20 42:2 Ps. 63:2; 84:3;
Jes. 26:9 42:3 Ps. 27:4 42:4 Ps. 79:10; Micha 7:10; Mal. 2:17

42:1-43:5 In veel Hebreeuwse handschriften zijn Psalm 42 en 43 samen één lied.

- want heel de dag hoor ik zeggen:
'Waar is dan je God?'
- 5 Weemoed vervult mijn ziel
nu ik mij herinner hoe
ik meeliep in een dichte stoet
en optrok naar het huis van God –
een feestende menigte,
juichend en lovend.
- 6 Wat ben je bedroefd, mijn ziel,
en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God,
eens zal ik Hem weer loven,
mijn God, die mij ziet en redt.
- 7 Mijn ziel is bedroefd,
daarom denk ik aan U,
hier in het land van de Jordaán,
bij de Hermon, op de top van de Misar.
- 8 De roep van vloed naar vloed,
de stem van uw waterstromen –
al uw golven slaan
zwaar over mij heen.
- 9 Overdag bewijst de HEER mij zijn liefde,
's nachts klinkt een lied in mij op,
een gebed tot de God van mijn leven.
- 10 Tot God, mijn rots, wil ik zeggen:
'Waarom vergeet U mij,
waarom ga ik gehuld in het zwart,
door de vijand geplaagd?'
- 11 Mij gaat door merg en been
de hoon van mijn belagers,
want ze zeggen heel de dag:
'Waar is dan je God?'
- 12 Wat ben je bedroefd, mijn ziel,
en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God,
eens zal ik Hem weer loven,
mijn God, die mij ziet en redt.

43

Verschaf mij recht, o God,
vecht voor mijn zaak.
Bescherm mij tegen
een liefdeloos volk, vol list en bedrog.

- 2 U bent toch mijn God, mijn toevlucht,
waarom wijst U mij af,
waarom ga ik gehuld in het zwart,
door de vijand geplaagd?
- 3 Zend uw licht en uw waarheid,
laten zij mij geleiden
en brengen naar uw heilige berg,
naar de plaats waar U woont.
- 4 Dan zal ik naderen tot het altaar van God,
tot God, mijn hoogste vreugde.
Dan zal ik U loven bij de lier,
God, mijn God.
- 5 Wat ben je bedroefd, mijn ziel,
en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God,
eens zal ik Hem weer loven,
mijn God, die mij ziet en redt.

44

Voor de koorleider. Van de Korachieten, een kunstig lied.

- 2 God, met eigen oren hebben wij het gehoord,
onze voorouders vertelden het ons door:
de daden die U verrichtte in hun dagen,
in de dagen van weleer.
- 3 Om hén te planten hebt U volken verdreven,
naties verslagen om ruimte te geven aan hén.
- 4 Zij verkregen het land niet met het zwaard,
niet hun eigen kracht heeft hen gered,

maar uw rechterhand, uw arm,
het licht van uw gelaat. U had hen lief.
- 5 U, God, bent mijn koning,
U beveelt de redding van Jakob.
- 6 Met U stoten wij onze belagers neer,
in uw naam vertrappen wij onze tegenstanders.
- 7 Het is niet mijn boog waarop ik vertrouw,
niet mijn zwaard dat mij redt,

42:8 Ps. 69:3; 88:8; Jona 2:4 42:10 Ps. 18:3 43:4 Ps. 63:6; 81:3; 108:3-4 44:2 Ps. 78:3 44:3 Ps. 78:55
44:4 Deut. 8:17-18; Joz. 24:12 44:6 Ps. 60:14

42:6-7 mijn God, die mij ziet en redt.// Mijn ziel is bedroefd – Volgens een andere lezing van het Hebreeuws, overeenkomstig de Septuaginta en de Pesjitta. MT: 'die hem ziet en redt. Mijn God, mijn ziel is bedroefd'.
44:5 U beveelt – Volgens een andere lezing van het Hebreeuws, overeenkomstig de Septuaginta en de Pesjitta. MT: 'beveel'.